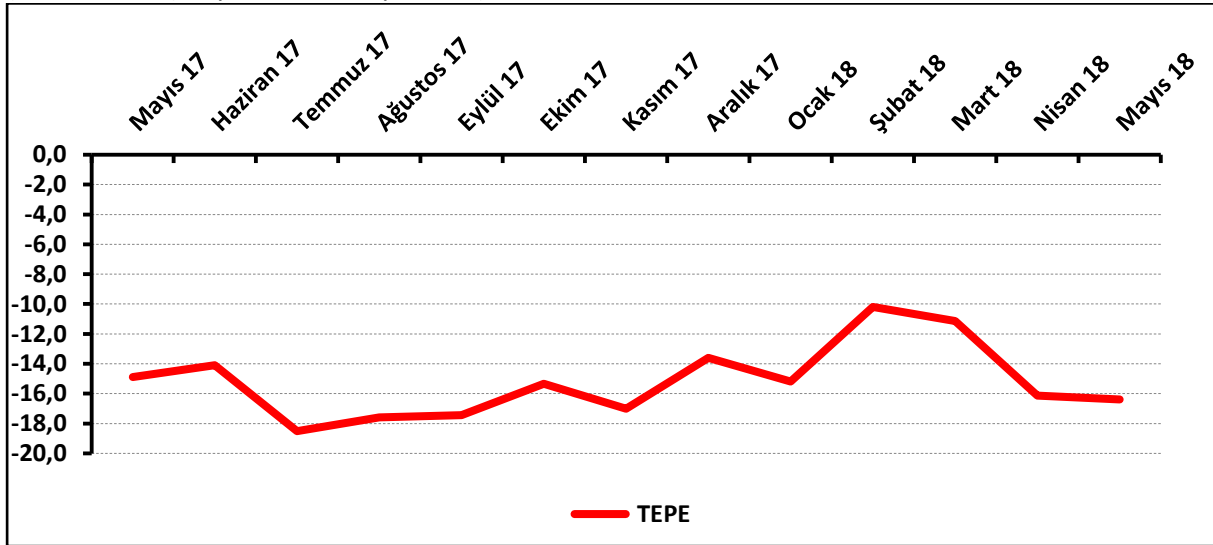

PERAKENDEDE SATIŞ VE İSTİHDAM BEKLENTİLERİ AZALDI

2016 Şubat ayından bu yana (28 aydır) negatif seviyede bulunan perakende güveni Mayıs ayında -16,4 seviyesinde gerçekleşti. Bu seviye, bir önceki ayın 0,3 puan, bir önceki yılın aynı döneminin ise 1,5 puan altında kaldı. Perakende güveninin geçen yıla göre azalışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi ve önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerindeki düşüş etkili oldu. Önümüzdeki 3 ayda satış ve istihdam beklentileri hem Mayıs 2017'ye hem de Nisan 2018'e göre azaldı. "Mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri" sektörü, Mayıs ayında perakende güveninde en çok artış gösteren sektör oldu. AB-28 ve Euro Bölgesi ile karşılaştırıldığında Türkiye geçen yıla göre daha kötü performans sergiledi.

Perakende güveni geçen aya ve geçen yıla kıyasla düştü

Mayıs ayında -16,4 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 1,5 puan, geçen aya göre ise 0,3 puan azaldı. TEPE değerinin geçen yıla göre azalmasında geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki düşüş etkili oldu.

Şekil-1. TEPE (Mayıs 2017 – Mayıs 2018)¹**Tablo-1.** TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	1,5	-7,7	-11,8	-4,9	-10,3	-11,4	-11,0	-7,8	-11,0	-16,2	-16,4	-16,9
2017	-15,9	-25,2	-17,1	-18,7	-14,9	-14,1	-18,5	-17,6	-17,5	-15,3	-17,0	-13,6
2018	-15,2	-10,2	-11,1	-16,1	-16,4							

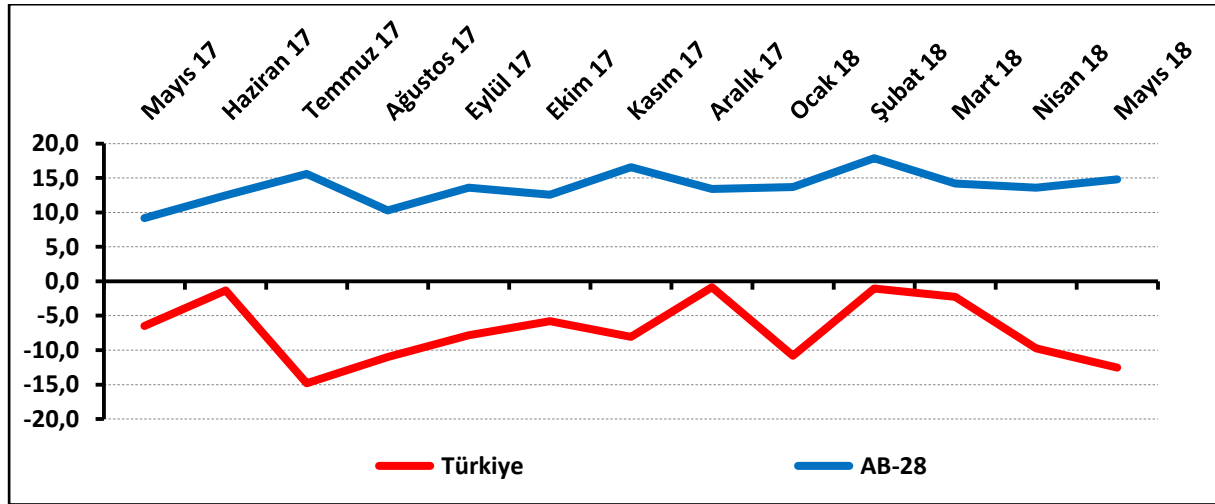
¹ Bültendeki tablolar ve grafikler -aksi belirtilmediği- sürece mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin satış beklentileri geçen aya ve geçen yıla göre azaldı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Mayıs 2018’de -12,5 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 2,8 puan; bir önceki yılın aynı ayına göre ise 6,0 puan azaldı.

Mayıs 2018’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 31,2’si önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 41,4’ü işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise, yüzde 27,4 oldu.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Mayıs 2017 – Mayıs 2018)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

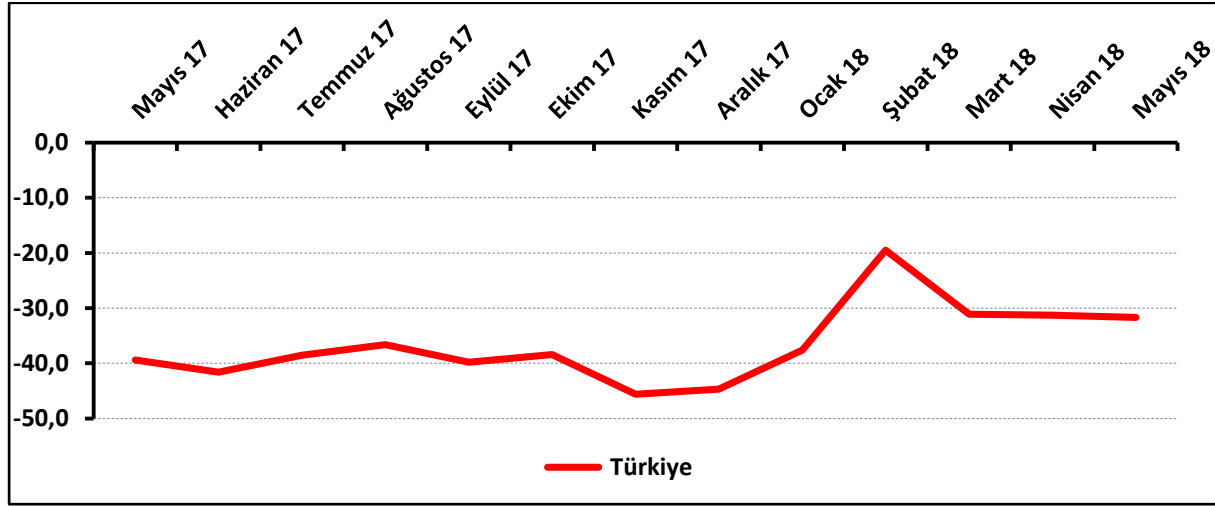
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	16,4	-0,5	-2,8	10,7	4,0	3,1	-0,2	11,4	1,1	-7,7	-4,0	-14,4
2017	-7,1	-43,6	-13,2	-14,9	-6,5	-1,3	-14,8	-11,0	-7,8	-5,8	-8,1	-0,9
2018	-10,8	-1,1	-2,3	-9,7	-12,5							

İşlerin durumu geçen yılın aynı dönemine göre iyileşti

İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu, Mayıs 2018’de -31,7 puan değerini alarak, Nisan 2018’e göre 0,4 puan azalırken; Mayıs 2017’ye göre 7,7 puan arttı.

Mayıs 2018’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 19,3’ü geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 51 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise, yüzde 29,7 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Mayıs 2017 – Mayıs 2018)

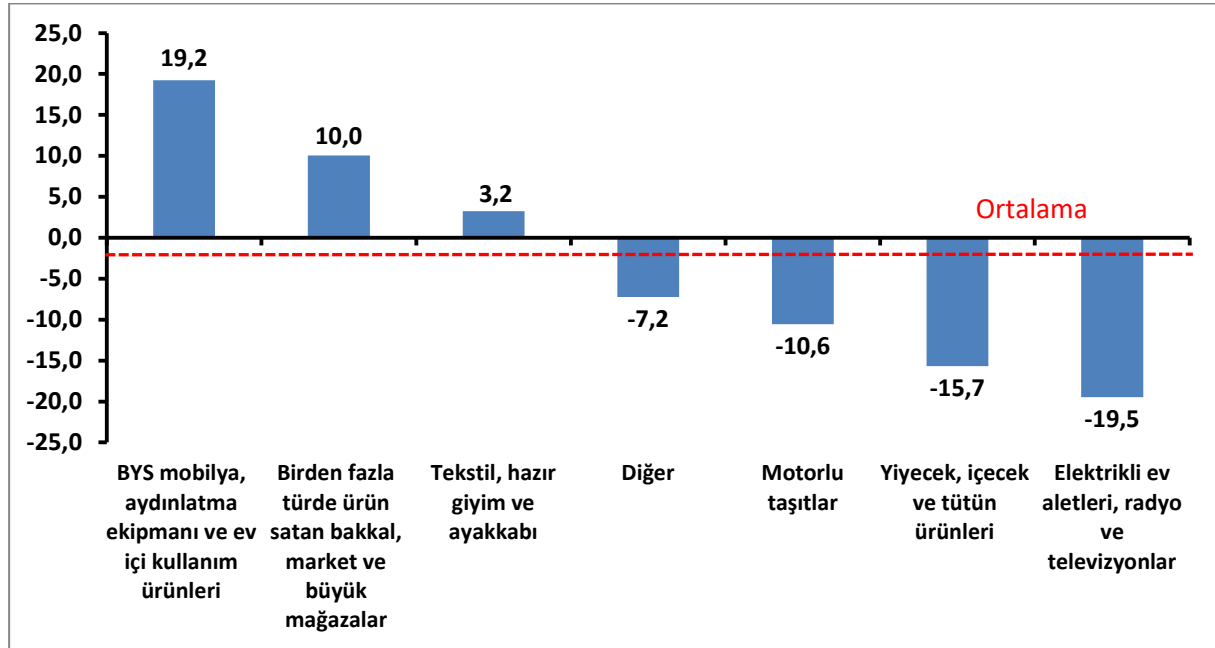
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	-21,2	-32,6	-31,3	-13,6	-27,6	-35,2	-22,8	-27,5	-37,5	-42,7	-45,3	-49,6
2017	-43,3	-36,3	-41,3	-38,6	-39,4	-41,6	-38,5	-36,6	-39,8	-38,4	-45,6	-44,7
2018	-37,6	-19,5	-31,1	-31,3	-31,7							

Perakende güveni en fazla artan sektör “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” oldu

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında Mayıs 2018’de, geçen yılın aynı dönemine göre “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri”, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” ve “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektörlerinde artış; “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)”, “motorlu taşıtlar”, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” ve “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektörlerinde azalış gözlemlendi. “Mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri”, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” ve “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektörlerindeki artış ortalamasının üzerinde gerçekleşti. “Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektörü perakende güveninde en fazla düşüşü sergileyen sektör oldu.

Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Mayıs 2018’de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakendede satış ve istihdam beklentileri azaldı

TEPE anketine soru bazında bakıldığında Mayıs 2018’de, “geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu” ve “önümüzdeki 3 ayda satış ve istihdam beklentileri” göstergeleri hem Mayıs 2017’ye hem de Nisan 2018’e göre azalırken; “önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş ve satış fiyatı beklentileri” arttı. “İşlerin geçen yıla göre durumu” ve “gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi” göstergeleri Mayıs 2017’ye göre artış, Nisan 2018’e göre azalış gösterdi.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 05/2017	Endeks 04/2018	Endeks 05/2018	Bir önceki aya göre değişim 05/2018	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 05/2018
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-47,4	-48,5	-50,1	-1,6	-2,7
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	9,2	9,8	13,4	3,6	4,2
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-22,1	-22,0	-21,3	0,7	0,8
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-6,5	-9,7	-12,5	-2,8	-6,0
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	1,9	1,9	0,6	-1,3	-1,3
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	24,8	40,4	49,2	8,8	24,4
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-39,4	-31,3	-31,7	-0,4	7,7
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	-0,7	9,7	2,2	-7,5	2,9

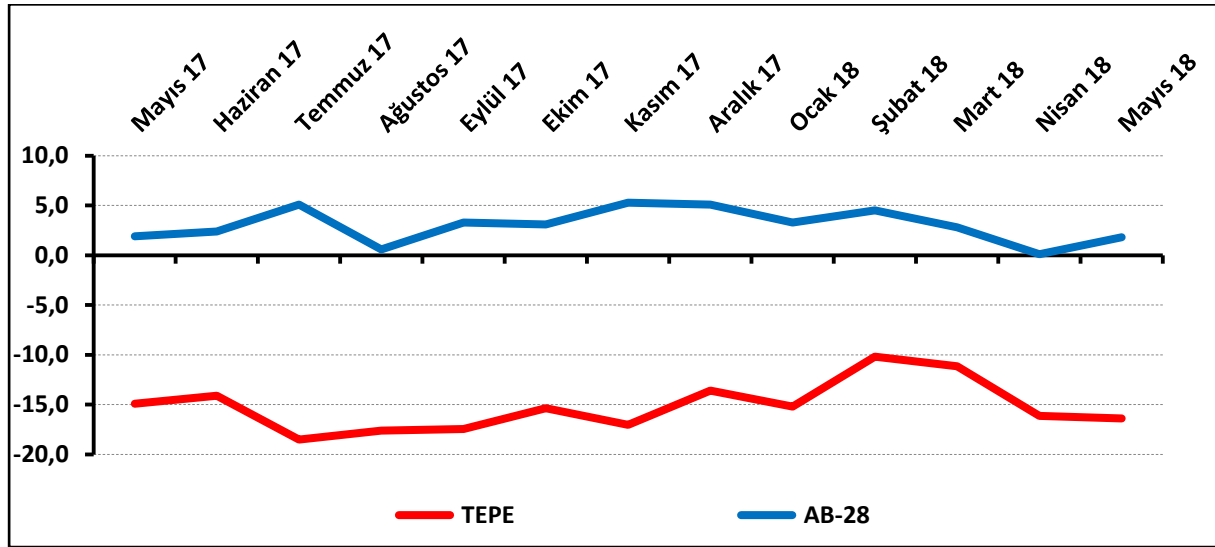
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablo-4’deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB’de perakende güveni geçen yıla kıyasla arttı

AB-28 Perakende Güven Endeksi, Mayıs 2018’de 1,8 puan değerini aldı. AB-28’de perakende güveni bir önceki aya göre 0,1 puan azalırken, geçen yılın aynı dönemine göre 1,7 puan arttı. Türkiye, geçen yılın aynı dönemine kıyasla AB-28 ve Euro Bölgesi’nden daha kötü performans sergiledi.

Şekil-5. TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Mayıs 2017 – Mayıs 2018)

Tablo-5. AB-28

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	4,1	4,1	3,9	1,5	2,2	1,1	0,7	-0,6	0,8	0,7	4,0	3,8
2017	2,0	2,2	3,6	4,4	1,9	2,4	5,1	0,6	3,3	3,1	5,3	5,1
2018	3,3	4,5	2,8	0,1	1,8							

Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre değişimde AB-28 ve Euro Bölgesi'nden daha kötü performans sergiledi

AB-28 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi değerlerine bakıldığında Finlandiya, Mayıs ayında geçen yıla göre en fazla artış yaşayan ülke oldu. Finlandiya'yı; Makedonya ve Slovakya takip etti. Endeks değeri geçen yıla göre en fazla düşen ülkeler ise sırasıyla İtalya, Estonya ve Slovenya oldu. Bir önceki aya göre en fazla artış Finlandiya'da yaşandı. Perakende Güven Endeksinde, Mayıs 2017'ye göre değişim AB-28'de -0,1 puan, Euro Bölgesi'nde 0,4 puan oldu. Nisan 2018'e göre değişim incelendiğinde ise Türkiye'nin, AB-28 ve Euro Bölgesi'nden daha kötü performans sergilediği görüldü.

Tablo-6. AB-28 Ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Mayıs 2017 ve Nisan 2018'e göre)

Ülkeler*	Mayıs 2017'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)**	Nisan 2018'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Finlandiya	24,8	13,1
Makedonya Cumhuriyeti	15,1	6,9
Slovakya	12,0	1,7
Malta	11,6	8,2
Hırvatistan	8,4	-1,6
Avusturya	7,1	0,4
Çek Cumhuriyeti	6,4	-1,5
İsveç	6,0	3,2
Almanya	5,3	4,1
Litvanya	5,2	-0,7
Yunanistan	4,9	-4,0
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	2,9	1,3
Macaristan	2,9	-0,6
Danimarka	2,8	-2,1
Letonya	2,7	1,3
Sırbistan	2,5	4,3
Karadağ	2,4	-2,0
Portekiz	1,4	0,4
Bulgaristan	1,2	1,1
Polonya	0,7	-0,4
Fransa	0,5	-0,8
Euro Bölgesi-19	0,4	1,4
AB-28	-0,1	1,7
İspanya	-1,3	-2,1
Türkiye	-1,5	-0,3
Romanya	-2,1	3,1
Belçika	-2,5	-1,9
Hollanda	-2,9	1,1
İngiltere	-3,7	4,2
Slovenya	-5,8	-10,1
Estonya	-6,4	-0,8
İtalya	-10,1	2,2

*Eurostat tarafından Temmuz 2017'den itibaren Makedonya, Karadağ ve Sırbistan da ülke verilerine eklenmiştir.

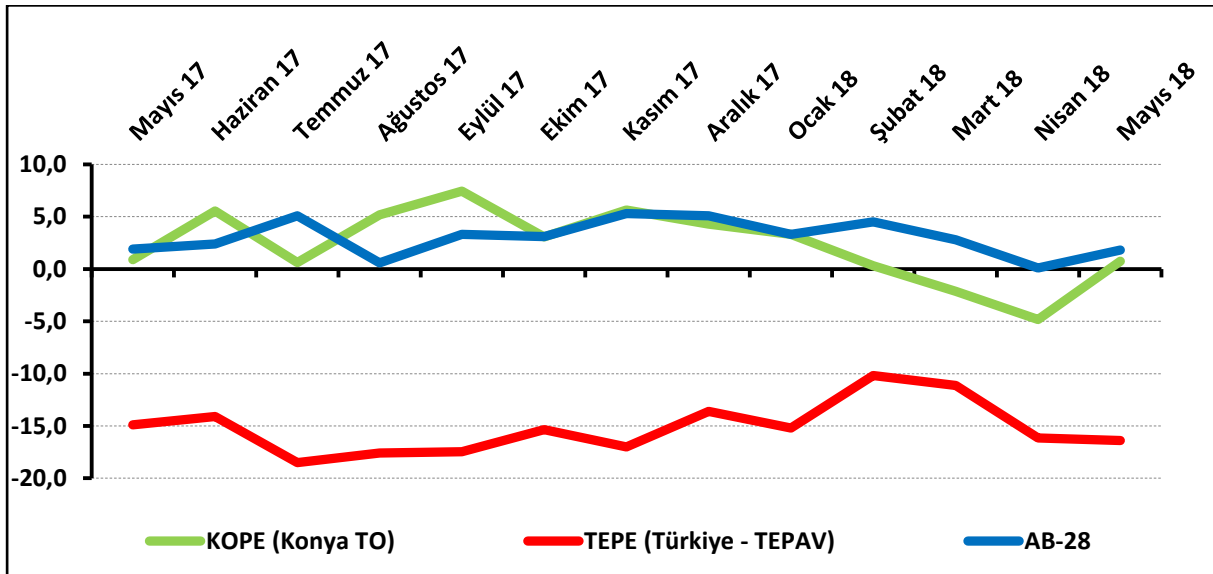
**Sıralama Mayıs 2017 değişimine göre yapılmıştır.

Konya’da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) işbirliğinde gerçekleştirilen Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) kapsamında, Şubat 2012’den bu yana Konya’da faaliyet gösteren 300 perakendeci ile her ay yüz yüze anketler yapılıyor.

Mayıs ayında TEPE, -16,4 puan değerini alırken KOPE 0,7 puan değerini aldı. KOPE, geçen yılın aynı dönemine göre 0,2 puan; TEPE 1,5 puan azaldı. KOPE değeri bir önceki aya göre ise 5,5 puan arttı. Konya perakendesi, Mayıs ayında Türkiye genelinden daha iyi; AB-28’den daha kötü performans sergiledi.

Şekil-6. KOPE, TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Mayıs 2017 – Mayıs 2018)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	0,5	-1,6	-3,7	-1,7	-2,4	-1,9	-1,1	2,6	-1,0	0,0	-4,4	-6,8
2017	-9,0	-4,0	-0,4	-1,7	0,9	5,5	0,6	5,2	7,5	3,1	5,6	4,3
2018	3,3	0,3	-2,1	-4,8	0,7							